

SUCCESVOLLE KWEEK MET *ELAPHE SCALARIS*.

Door: Hans van der Rijst, Wolweverslaan 38,
3454 GL De Meern.

Inhoud: Inleiding - Het kweekstel - Terrariumcondities - Paring, eieren en jongen.

INLEIDING

Het verspreidingsgebied van *Elaphe scalaris* beslaat de Middellandse Zeekust van Frankrijk, vrijwel het gehele Iberisch schiereiland en het eiland Menorca. Het is een regelmatig grote, fors gebouwde slang, met een maximale lengte van 150 cm. Opvallend is de puntige overhangende snuit. De volwassen dieren zijn overwegend uniform bruin gekleurd met een paar overlangse donkerbruine strepen. Sommige exemplaren zijn lichtbruin van kleur met fraaie oranje flanken. De onderzijde is veelal geelwit/grijs van kleur. De jongen zijn in tegenstelling tot de volwassen dieren zwaar getekend. Op de geel, geelbruine grondkleur bevinden zich op de rug zwarte vlekken die een laddertekening kunnen vormen. Op de flanken bevinden zich onregelmatige, verticale streeppatronen.

Deze soort komt voornamelijk voor in zonnige, rotsachtige biotopen. De rotshellingen zijn veelal begroeid met enig struikgewas. Zelf heb ik deze soort in de buurt van graanvelden gevonden waar hij zich zowel in/op stapelmuurtjes als ook tegen de aangrenzende berghellingen ophield. *Elaphe scalaris* is zowel overdag als ook tot diep in de nacht actief. Het voedsel bestaat voornamelijk uit zoogdieren en vogels.

Foto 1. *Elaphe scalaris*. Foto: Hans van der Rijst.

Foto 2. *Elaphe scalaris*. Foto: Hans van der Rijst.

HET KWEEKSTEL

Het mannetje is sinds mei 1986 in mijn bezit en komt oorspronkelijk uit een gebied ten noorden van Leida (Noord-Spanje). Zijn lengte bedraagt ongeveer één meter. Het vrouwtje heb ik van Jan Lamberts kunnen overnemen. Dit exemplaar komt oorspronkelijk uit Bracanca (Noord-Portugal) en heeft een lengte van ongeveer 110 cm.

TERRARIUMCONDITIES

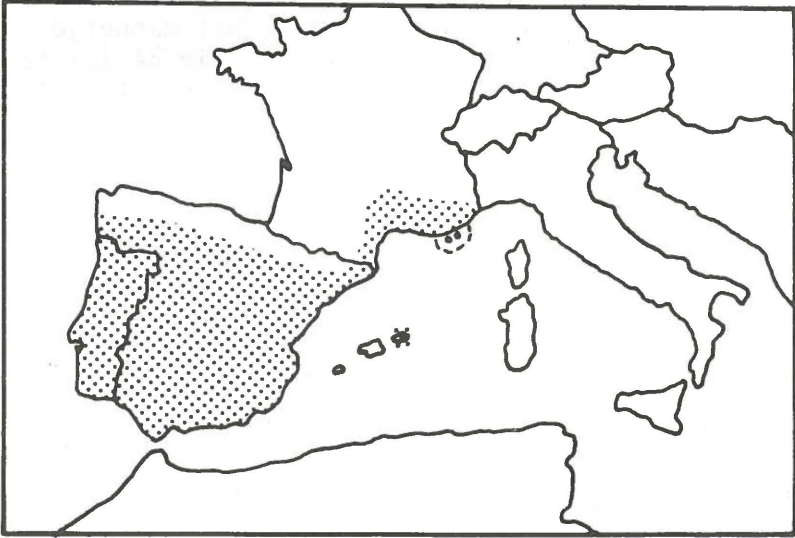
Het koppel is gehuisvest in een terrarium (140x40x60 cm, lxbxh). De verdere inrichting bestaat uit enkele berkestammetjes, stukken kurkschors en een drinkbak. Daar er alleen gesproeid wordt ten tijde dat de slangen geacht worden te gaan vervellen resulteert dit in een relatief droge omgeving met een relatieve luchtvochtigheid van 40 tot 60%. Het terrarium wordt verlicht en verwarmd door middel van twee spots van 60 Watt. De temperatuur varieert overdag van 25°C in de hoeken tot meer dan 45°C direkt onder de lampen. Tijdens de nacht daalt de temperatuur tot 17-20°C. De dieren worden gevoerd met laboratoriummuizen en ééndagskuikens. Half augustus stopten beide dieren vrijwillig met de voedselopname. De lampen werden 1 november uitgeschakeld en de temperatuur daalde naar 14-19°C. Ze werden 1 december gescheiden in koelkastbakjes ondergebracht. Deze bakjes waren gedeeltelijk gevuld met turfstrooisel en bladeren. De temperatuur werd verder verlaagd naar 9-10°C. Vanaf 1 januari 1987 schommelde de temperatuur tussen de 0 en 6°C (meestal 2°C). De temperatuur werd 24 januari verhoogd naar 12°C en 26 januari werden de slangen samen in een normaal verwarmd terrarium gezet.

PARING, EIEREN EN JONGEN

Het vrouwtje begon 29 januari 1987 weer te eten en vervelde 29 februari. Het mannetje weigerde alle voedsel en vertoonde ook na 29 februari geen enkele interesse in het vrouwtje. Het mannetje heb ik 1 maart in een ander terrarium gezet. Pas 7 april had het mannetje melkblauwe ogen. Deze waren 10 april weer helder. Vanaf dit moment werd het mannetje onrustig. Nog dezelfde dag heb ik hem om 21.15 bij het vrouwtje in het terrarium gezet. Hij kroop om 22.18 naar het vrouwtje dat half verborgen onder een stuk kurkschors lag. Het mannetje probeerde de staart van het vrouwtje in de juiste positie te krijgen. Het vrouwtje werkte tot 22.40 tegen door haar staart telkens weer tussen haar eigen lichaamskronkels te stoppen. Om 22.50 vond er een paring plaats die tot 23.15 duurde. De dag daarna is het mannetje bij het vrouwtje weggehaald. Nadat hij 13 april vervelde is hij weer teruggezet waarna er weer een paring volgde. Het vrouwtje weigerde na 13 april alle voedsel en vervelde 9 mei. Op 11 mei werd een tempexdoos gevuld met een mengsel van turfstrooisel en bladeren aangeboden. De doos werd op slechts een kleine opening na met een deksel afgesloten. Het vrouwtje heeft deze doos zover ik weet nooit geïnspecteerd. Daarom is de doos verwijderd en is er een hoek van het terrarium met bakstenen afgezet. De ontstane ruimte werd opgevuld met turfstrooisel en bladeren en gedeeltelijk afgedekt met een stuk kurkschors. Binnen het uur lag het vrouwtje onder het stuk kurkschors. Het eerste ei werd 's morgens 17 mei om 07.30 gelegd, het laatste ei om 21.00. De eieren wogen 13,2, 23,2, 23,2, 23,6, 24,4, 24,4, 25,1 g. Het ei van 13,2 g werd het laatst gelegd en was zeer zacht en geel van kleur.

De eieren werden geplaatst in een bakje van 18x12 x6 cm (lxbxh) dat gedeeltelijk gevuld was met vochtig zand. Het geheel werd bij een temperatuur van 27⁰C weggezet. De laatste twee weken werd de temperatuur verhoogd naar 28⁰C. Het eerste jong

kwam 18 juli uit, het laatste 26 juli. De incubatietijd bedroeg derhalve tussen de 61 en 69 dagen. De gemiddelde lengte bedroeg 36 plus of min 1 cm, het gewicht 18,5 plus of min 0,6 g. De jongen zijn waarschijnlijk alle vrouwtjes. Het eerste jong vervelde 30 juli en at 1 augustus zelfstandig een dood nestmuisje.

Kaart 1. Verspreidingsgebied van *Elaphe scalaris*.